

עפ"א 19726/12/14 - ועדה מקומית לתכנון ובנייה גבעות אלונים נגד עלי איברהים ג'דיר

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 19726-12-14 ועדה מקומית לתכנון ובנייה גבעות אלונים נ' ג'דיר
תיק חיצוני:

בפני כב' השופט אברהם אליקים
מערערת
נגד
משיב
ועדה מקומית לתכנון ובנייה גבעות אלונים
עלי איברהים ג'דיר ת.ז. 040946063

פסק דין

מהי רמת הענישה הראויה בגין עבירה של אי קיום צו בית משפט, זו השאלה שעמדה להכרעה בערעור זה. בין לבין לאחר שמיעת טיעוני הצדדים הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון ובהתחשב בנסיבות אני סבור כי יש לאמץ את הסכמת הצדדים, אך מן הראוי להבהיר מהי המדיניות הענישה הראויה למקרים אחרים.

המשיב בנה ללא היתר בנין בן שתי קומות בשטח כולל של 130 מ"ר, חלק מהבנין נמצא בתוואי דרך מאושר, ביום 27.2.2008 הורשע הנאשם וניתן צו לפיו הוא חויב להרוס את הבנין עד ליום 27.2.2009, בנוסף לקנס בסכום של 14,000 ש"ח והתחייבות כספית בסכום של 15,000 ש"ח להימנע למשך 3 שנים מלבצע עבירה בניגוד לחוק התכנון והבניה, (תיק עמק 20779/07).

חלפו להם כ-4.5 שנים ממועד גזר הדין, המשיב לא קיים את צו ההריסה ובגין כך הוגש נגדו כתב אישום לבית משפט השלום בעכו, (תו"ב 12135-08-12) שנדון בפני כב' השופטת ג'ני טנוס, (להלן-בית משפט קמא).

המשיב הודה במיוחס לו ולאחר שמיעת טענות הצדדים, נדון לקנס בשיעור של 3,000 ש"ח (שתשלמו חולק ל-6 תשלומים), מומשה ההתחייבות שהוטלה על המשיב בתיק הקודם, תשלומה חולק ל-30 תשלומים והמשיב חויב לחתום על התחייבות כספית נוספת בסכום של 15,000 ש"ח.

גזר דינו של בית משפט קמא נערך ללא אזכור תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן-החוק) ותוך התעלמות מהוראותיו, בית משפט קמא קבע כי "בהעמדה לדין בגין אי קיום צו בימ"ש בפעם הראשונה, אין מקום להטלת רכיב מאסר, לא מאסר בפועל ולא מאסר על תנאי".

בהתחשב באופייה של העבירה שהיא לא רק עבירת תכנון ובניה, אלא בעיקר פגיעה בשלטון החוק. בהתחשב בנסיבות, דהיינו בהיקף הבניה (בנין בן שתי קומות), מיקום הבניה, על תוואי דרך מאושר ומשך הזמן הרב שחלף ממועד גזר הדין שהופר (כ-5 שנים נכון להיום) ובעיקר לאור מדיניות הענישה הראויה כפי שנקבעה על ידי בית המשפט העליון, חרג בית משפט קמא במקרה זה חריגה קיצונית מרמת הענישה הראויה. מיותר להזכיר כי תיקון 113 נועד להביא להבניית הענישה ולאחידות בענישה במידת האפשר, לא במקרה אנו נדרשים בעת גזירת הדין לקבוע מתחם עונש הולם ולנמק בהסתמך על פסקי דין שונים מהו אותו מתחם עונש הולם.

אני מניח כי לו היה בית משפט קמא פועל בהתאם לכך, הוא היה מתקשה למצוא פסקי דין של בית המשפט העליון התומכים בקביעתו לפיה לא מוטל עונש של מאסר ואפילו לא מאסר על תנאי.

על טעותו של בית משפט קמא והמדיניות הראויה גם במקרה של הפרה ראשונה של צו שיפוטי, אפנה להחלטתו של כב' השופט אורי שהם, באותו מקרה טען הנאשם כי "הלכה היא שבעבירה ראשונה לפי סעיף 210 לחוק התכנון והבניה לא יושת על נאשמים עונש מאסר בפועל, אלא במקרים חמורים בלבד ובהתקיימות של נסיבות מחמירות", בית המשפט העליון דחה הטענה וקבע:

"זאת אין בידי לקבל. נכון הוא, כי על-פי-רוב, לא מושתים עונשי מאסר בפועל בגין הרשעה ראשונה בעבירה לפי סעיף 210 לחוק התכנון והבניה. ברם, לא זו בלבד שאין עניין זה בגדר הלכה פסוקה, אלא שבפרשה אשר נדונה לפני בית משפט זה, אף נקבע אחרת. בהקשר זה, אבקש להביא מדברי השופט א' רובינשטיין, אשר דן בפרשה זו, וכך אמר: "בתגובה לתגובת המדינה, נטען בהרחבה באשר למדיניות הענישה, שבעבירה ראשונה של אי קיום צו שיפוטי לפי סעיף 210 לחוק התכנון והבניה, אין נהוג להטיל מאסר בפועל. לדידי, וכמובן על כל מקרה להידון לגופו, אי קיום צו שיפוטי, גם אם לעבירה זו נקבע עונש מאסר של שנה, ולא מעבר לכך, יורד לשורשו של שלטון החוק ושל תורה מתוקנת, ואין כל דופי בהטלת מאסר גם בעבירה ראשונה, מה גם כשהמדובר בהפרה שנמשכה שנים רבות, מאז 1997" (רע"פ 2809/05 טסה נ' מדינת ישראל, פסקה ה(4)), (22.5.2005)...כאן, הוא המקום, לייחד מספר מילים לחומרת העבירה בה עסקינן, ולהשלכות היותה לחזון נפרץ, בארצנו. לנושא זה התייחסתי במקום אחר, באומרי: "כאמור בית משפט זה נדרש, לא אחת, לתופעת הבניה הבלתי חוקית בישראל, ואף הגדירה כ'מכת מדינה', שאינה רק חותרת תחת עקרונות התכנון והבניה, אלא שיש לראותה כאחת התופעות הבולטות של פגיעה בצווי בתי המשפט וזלזול בשלטון החוק [...]". (רע"פ 2197/13 ג'מאל נגד מדינת ישראל (17.4.2013) (להלן- ענין ג'מאל)).

חשוב להדגיש כי הדין באותו פסק דין התמקד בשאלה של הטלת מאסר בפועל, לא מוכר לי ולו פסק דין אחד שקבע כי אפילו מאסר על תנאי אין להטיל.

לטעמי בנסיבות ספיציפיות מיוחדות של ביצוע הפרת צו בפעם הראשונה, ניתן שלא להטיל מאסר בפועל ולהסתפק במאסר שיבוצע בעבודות שירות ולכן מקובל עליי הסדר הטיעון שעומד במבחנים שנקבעו בע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(1) 577 (2002) וראו גם ע"פ 351/07 פלוני נ' מדינת ישראל (6.6.2007).

עוד אזכיר כי רמת הענישה לא נקבעת באולמו של שופט מסוים וכל השופטים מחויבים למדיניות שנקבעה על ידי בית המשפט העליון, כפי שנקבע בענין ג'מאל הנ"ל ולהמחשה בענין המדיניות אפנה לפסקי דין נוספים:

"נפסק לא אחת, כי במסגרת המאבק בתופעה זו אין מנוס מהשתת עונשים משמעותיים של מאסר בפועל, 'כדי שכוונת ההקפדה על קיומו של אסורי החוק תהיה אמינה, וכדי שסלחנות יתר לא תתפרש, כפי שקורה לא אחת, כהשלמה עם קיומה של תופעה פסולה' (ע"פ 578/78 מדינת ישראל נ' עיסה, פ"ד לו(1) 723, 725 - השופט, כתארו אז, שמגר; ראו גם: ע"פ 4603/90 גבירצמן נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(2) 529, 554), רע"פ 5545/11 יאסין עאדל נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה לב הגליל (2.8.2011).

ראו החלטה נוספת של כבוד השופט אורי שהם, באותו מקרה הופעל עונש של מאסר מותנה ובסה"כ נדון הנאשם ל-8 חודשי מאסר בפועל, כשבית המשפט העליון מבהיר מהי מדיניות הענישה הראויה בעבירות אלו:

"בהזדמנות זו, הנני מבקש להוסיף מספר מילים, לגבי חומרתן של העבירות בהן עסקינן. כפי שנקבע לא אחת, עבירות התכנון והבניה הפושות בארצנו, הגיעו לכדי רמה של "מכת מדינה", דבר המחייב נקיטת יד קשה נגד העבריינים. יפים, לעניין זה, דברי השופט ס' גובראן ברע"פ 6665/05 מריסאת נ' מדינת ישראל (17.5.2006): "על העונש שנגזר על מי שמורשע בעבירות נגד חוקי התכנון ובניה לשקף את חומרת המעשים והפגיעה בשלטון החוק ולשמש גורם הרתעה נגדו ונגד עבריינים פוטנציאליים, במטרה להפוך את ביצוע העבירות לבלתי כדאיות מבחינה כלכלית. כבר נפסק בעבר, כי בתי-המשפט מצווים לתת יד למאבק בעבירות החמורות בתחום התכנון והבניה, שהפכו לחזון נפרץ בימינו". הנני מצטרף לדברים נכוחים אלה", רע"פ 189/14 מודלג' נגד מדינת ישראל (3.3.2014).

ראו גם מקרה בו הוטלו על הנאשם 5 חודשי מאסר בפועל, בית המשפט העליון קבע כך:

"כפי שציין בית משפט השלום, כאשר מדובר בהפרה של צו שיפוטי, מדיניות בתי המשפט היא להחמיר בענישה, ובנסיבות המתאימות - להטיל עונש של מאסר בפועל (רע"פ 9239/12 אבו עראר נ' מדינת ישראל (2.1.2013)). זאת, כאשר מתרשם בית המשפט כי הטלת קנסות ועונשים מותנים אינה משיגה את מטרת ההרתעה, ונדרשת פנייה לאפיקי ענישה חמורים יותר. בענייננו, על אף שניתנה למבקש הזדמנות להסדיר את הפרות החוק שביצע, במסגרת פסק הדין משנת 2002, הוא התעלם מהצווים השיפוטיים והמשיך בסורו", רע"פ 4666/13 אבו עראר נגד מדינת ישראל, (30.6.2013).

ראו גם רע"פ 7297/13 הואש נגד הועדה המקומית לתכנון ולבניה "גליל מרכזי" (17.12.2013).

לסיכום

אני מאמץ את הסכמת הצדדים, מורה על ביטול גזר דינו של בית משפט קמא.

בהתאם להסדר הטיעון, בית משפט קמא יזמן את הצדדים להמשיך ההליכים בהתאם לשיקול דעתו.

משיקולי יעילות ומאחר והסכימו הצדדים כי המשיב יופנה לממונה על עבודות השירות, אני מורה לממונה לקבוע האם המשיב כשיר לבצע עבודות שירות, את חוות דעתו ישלח הממונה ישירות לבית המשפט השלום בעכו, עבור תיק תו"ב 12135-08-12.

ניתן ליצור קשר עם המשיב באמצעות הסנגורית, עו"ד גנווה נאחס פקס: 15348252005

טלפון: 0526050690

המזכירות תשלח העתק פסק הדין לממונה על עבודות השירות ולבית משפט השלום בעכו להמשיך טיפול.

ניתן היום, י"ט אדר תשע"ה, 10 מרץ 2015, בנוכחות ב"כ המערערת, עו"ד מוחמד איברהים, ב"כ המשיב עו"ד גנווה נאחס (סנגוריה ציבורית) והמשיב בעצמו